

2 Ιουνίου 1882

Ο Γκιουζέπε Γκαριμπάλντι

Στις 2 Ιουνίου 1882, στα 75 του χρόνια, έκλεισε τα μάτια για πάντα ο επαναστάτης Γκιουζέπε Γκαριμπάλντι. Ιταλός στην ψυχή, γεννημένος στη Νίκαια στις 4 Ιουλίου 1807, ναύτης του στόλου της Σαρδηνίας κι επαναστάτης κατά της Σαβοΐας, είχε κιόλας στα 27 του χρόνια μια καταδίκη «ερήμην εις θάνατον». Κινηγημένος από την Ευρώπη, υπηρέτησε κοντά στον μπέη της Τύνιδας και, αργότερα, βρέθηκε στη Νότια Αμερική, επαναστάτης στις δημοκρατίες του Ρίο Γκράντε και του Μοντεβιδεο και πειρατής κατά της Βραζιλίας.

Ήταν μακριά, όταν τα επαναστατικά κινήματα του 1848 άρχισαν να σαρώνουν την Ευρώπη και οι Ιταλοί ξεσηκώθηκαν κατά της Αυστρίας. Γύρισε στη Νίκαια με κάμποσους οπαδούς του και πρότεινε στον βασιλιά Αλβέρτο της Σαρδηνίας και στο κομιτάτο του Μιλάνου να βοηθήσει. Εισέπραξε αρνήσεις κι αποφάσισε να δράσει μοναχός. Σχημάτισε δικό του στρατιωτικό σώμα κι άρχισε να πολεμά τους Αψβούργους. Τα ηρωικά του κατορθώματα τον έφεραν στην περιοχή του θρύλου. Νικήθηκε αλλά η φήμη ως μεγάλου πατριώτη ξεπέρασε τα σύνορα της Ιταλίας που ήταν, τότε, διαιρεμένη σε πολλά μικρά κράτη.

Από την Ελβετία όπου βρισκόταν, έσπευσε στη Ρώμη, όταν η Σικελία επαναστάτησε κατά του βασιλιά της Νάπολη. Απέκρουσε πολλές φορές τις επιθέσεις των Ναπολιτάνων και των Γάλλων αλλά δεν μπόρεσε να σώσει την πόλη. Κινηγημένος από τους Αυστριακούς, τους Ναπολιτάνους και τους Γάλλους, ο Γκαριμπάλντι διέσπασε με τους δικούς του τον κλοιό κι έφτασε στο Πεδεμόντιο. Στην πορεία, έχασε τη φίλη του Ανίτα που πέθανε από την εξάντληση. Μόλις το 1854, έπειτα από έξι χρόνων περιπέτειες και ηρωισμούς, κατάφερε να φτάσει στη Νίκαια και να εγκατασταθεί στο νησάκι Καπρέρα.

Στα 1859, ο Βίκτωρ Εμμανουήλ διαδέχτηκε τον Αλβέρτο στο θρόνο της Σαρδηνίας κι έκανε τον Καμίλο Καβούρ πρωθυπουργό του. Όνειρό τους, η ένωση της Ιταλίας σε ένα κράτος. Και οι δυο χρειάζονταν έναν θρύλο που θα έπαιζε τον ιταλικό ρόλο της Ζαν ντ' Αρκ. Κάλεσαν

τον Γκαριμπάλντι να αναλάβει. Χιλιάδες εθελοντές έσπευσαν να καταταγούν. Στα 1860, ένα κατάλληλα οργανωμένο δημοψήφισμα έδωσε τη Νίκαια στη Γαλλία. Παρ' όλη την πικρία του, ο Γκαριμπάλντι με χίλιους οπαδούς του κατέλαβε ξένα ατμόπλοια και, στις 5 Μαΐου 1860, έκανε απόβαση στη Σικελία. Μέσα σε ένα μήνα, κατέλαβε όλο το νησί. Πέρασε στην Ιταλία και βάδισε κατά της Νάπολη κατατροπώνοντας τον στρατό της. Ήταν τέτοια η φήμη του που έκανε τον βασιλιά της Νάπολη να δραπετεύσει και τον λαό να επαναστατήσει, αν και μπήκε χωρίς στρατό στην πόλη. Τον συνόδευσαν μόνο μερικοί φίλοι.

Η πολιτική ένωση της Ιταλίας συντελέστηκε στα 1869. Ο Γκαριμπάλντι δεν ησύχασε. Την ίδια χρονιά, βρέθηκε αρχηγός σώματος στρατού της 3ης Γαλλικής Δημοκρατίας, στο πλευρό του Λέοντος Μιχαήλ Γαμβέτα. Αποσύρθηκε το 1876, σε ηλικία 69 χρόνων, όταν η ιταλική βουλή ψήφισε να του απονεμηθεί σύνταξη. Πέθανε έξι χρόνια αργότερα. Όμως, το σπέρμα της αλληλοβοήθειας των αγωνιστών για την ελευθερία είχε φυτρώσει.

Τα σώματα των γαριβαλδινών «ερυθροχιτώνων», όπως ονομάστηκαν, έσπευδαν παντού όπου κάποιοι μάχονταν για την ελευθερία. Στα 1897, όταν η Τουρκία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδας, 300 Ιταλοί γαριβαλδinhoi ενώθηκαν με τους Έλληνες συναδέλφους τους. Πολέμησαν στον Δομοκό με αρχηγό τον Ριτσιότι Γκαριμπάλντι, γιο του Γκιουζέπε. Στην ίδια μάχη μετείχε κι ο 25χρονος, τότε, εγγονός του μεγάλου επαναστάτη. Δυο χρόνια αργότερα, οι γαριβαλδinhoi πολέμησαν στο πλευρό των Μπόερς κατά των Άγγλων, στη Νότια Αφρική. Και, στα 1912, βρίσκονταν στην Ήπειρο, στο πλάι των Ελλήνων, στη μάχη για τα Γιάννενα, πάλι με το Ριτσιότι Γκαριμπάλντι αρχηγό. Αρχηγός των Ελλήνων γαριβαλδinhoi ήταν ο Αλέξανδρος Ρώμας κι αξιωματικός ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης που σκοτώθηκε στη μάχη του Δρίσκου, στις 26 Νοεμβρίου 1912.

1793: Ολοκληρώνονται στη Γαλλία, οι προγραφές των γιρονδίνων, που ξεκίνησαν στις 31 Μαΐου από τους ορεινούς του Ροβεσπιέρου. Ήταν το προανάκρουσμα της τρομοκρατίας, που επρόκειτο να αρχίσει στις 5 Σεπτεμβρίου.

1940: Γεννιέται ο μετέπειτα βασιλιάς της Ελλάδας, Κωνσταντίνος Γλιξμπουργκ. Το 1964

διαδέχτηκε τον πατέρα του, Παύλο. Διέφυγε στο εξωτερικό μετά από ένα αποτυχημένο πραξικόπημα στις 13 Δεκεμβρίου 1967 και κηρύχθηκε έκπτωτος με το δημοψήφισμα της 8^{ης} Δεκεμβρίου 1974, με το οποίο η Ελλάδα ανακηρύχθηκε προεδρευόμενη δημοκρατία.

1952: Η βασίλισσα της Αγγλίας, Ελισάβετ Β', ενθρονίζεται στο Αβαείο του Ουεστμίνστερ. Η στέψη της ήταν η πρώτη που μεταδόθηκε από την τηλεόραση.

1979: Ο Πολωνός πάπας Ιωάννης Παύλος Β' επισκέπτεται την πατρίδα του. Είναι η πρώτη επίσκεψη ποντίφικα σε χώρα του ανατολικού συνασπισμού.

1992: Στο πρώτο δημοψήφισμα σε κράτος μέλος της ΕΟΚ για την έγκριση της συνθήκης του Μάαστριχτ, οι Δανοί καταψηφίζουν αναστατώνοντας τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Επακολούθησε δεύτερο, στο οποίο συναίνεσαν.

1997: Ο Τιμοθι Μακ Βέι κρίνεται ομόφωνα ένοχος για τη βόμβα που τοποθέτησε σε ομοσπονδιακό κτίριο στην Οκλαχόμα το 1995, με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους 168.

1998: Τρέχοντας με 200 χλμ. την ώρα στη Βόρεια Γερμανία, η αμαξοστοιχία Ιντερσίτι εκτροχιάζεται και πέφτει πάνω σε γέφυρα, όταν σπάει ένας από τους ασάλινους τροχούς της. Ο απολογισμός είναι 96 νεκροί, 43 βαριά τραυματισμένοι και εκατοντάδες ελαφρότερα.

2012: Ο ανατραπείς πρόεδρος της Αιγύπτου, Χόσνι Μουμπάρακ, και ο υπουργός Εσωτερικών της τελευταίας κυβέρνησής του, Χαμπίντ ελ-Αντί, καταδικάζονται σε ισόβια δεσμά για τον θάνατο 850 διαδηλωτών κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του 2011, που είχε κατάληξη την ανατροπή του. Η αθώωση άλλων έξι κατηγορουμένων και η παραγραφή των αδικημάτων διαφθοράς για τα οποία κατηγορούνταν οι δυο γιοι του Μουμπάρακ προκάλεσαν κύμα ταραχών στο Κάιρο.

2014: Σε ηλικία 76 χρόνων, ο βασιλιάς της Ισπανίας, Χουάν Κάρλος, ανακοινώνει την παραίτησή του από τον θρόνο, υπέρ του γιου του, διαδόχου Φελίπε.

2019: Η ΝΔ πετυχαίνει ολοκληρωτική νίκη στον β' γύρο των αυτοδιοικητικών εκλογών, κερδίζοντας συνολικά 11 από τις 13 περιφέρειες. Οι ανά την Ελλάδα υποψήφιοι που υποδείχθηκαν από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, υπέστησαν πανωλεθρία στη συντριπτική τους πλειοψηφία.

Η 2^α Ιουνίου στον πολιτισμό

2 Ιουνίου 1896

Ο Γουλιέλμος Μαρκόνι

Τα οπτικά σήματα ήταν για αιώνες ο μόνος τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι μπορούσαν να συνεννοούνται από μεγάλη απόσταση. Στα 1660, ο Άγγλος Ρόμπερτ Μπόιλ ανακάλυψε ότι ο αέρας, το νερό και τα μέταλλα είναι οι κύριες άμαξες που ο ήχος προτιμά για να μετακινηθεί. Στο απόλυτο κενό, ο ήχος δεν μπορεί να μεταδοθεί. Έτσι, στα 1840, ο ηλεκτρικός τηλέγραφος ήταν γεγονός. Στα 1843, ο Σάμιουελ Μορς συνεισέφερε τα «σήματα μορς» και η επικοινωνία με την ενσύρματη τηλεγραφία έγινε μια ευχάριστη ρουτίνα. Από το 1859, επεκτάθηκε και στην Ελλάδα κι απλώθηκε (από το 1878) και στα ελάχιστα νησιά της τότε ελληνικής επικράτειας με τη χρήση υποβρύχιων καλωδίων. Η ανακάλυψη των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων (παράγονται από δονήσεις σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία) και η ερευνητική ανησυχία του Γουλιέλμου Μαρκόνι οδήγησαν στην κατάργηση των καλωδίων.

Ο Ιταλός φυσικός και εφευρέτης της ασύρματης τηλεγραφίας γεννήθηκε στα 1874. Σε ηλικία 19 χρόνων, γοητεύτηκε κι άρχισε να πειραματίζεται με τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα. Στα 1895, κατάφερε να μεταδώσει σήμα και να πετύχει ασύρματη τηλεγραφική συνεννόηση από μικρή απόσταση. Στις 2 Ιουνίου 1896, κατοχύρωσε την εφεύρεση της αναμετάδοσης ήχου μέσω ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων. Στα 1897, πέτυχε ασύρματη τηλεγραφική συνεννόηση με πολεμικά πλοία που έπλεαν δώδεκα μίλια από την ακτή, από την οποία εξέπεμπε. Μόλις είχε γεννηθεί το επάγγελμα του ασυρματιστή: Του μαρκόνη και της μαρκόνισσας, όπως τους λένε οι ναυτικοί. Θα ζούσε εκατό χρόνια, καθώς ήδη έχει αντικατασταθεί από δορυφορικά συστήματα.

Στα 1898, ο Μαρκόνι πέτυχε ασύρματη συνεννόηση ανάμεσα στις δυο πλευρές της Μάγχης και ίδρυε την εταιρεία Τηλεγραφία Μαρκόνι Co. στο Λονδίνο. Σε λίγο, η ασύρματη

συνεννόηση ήταν εφικτή ανάμεσα στις δυο πλευρές του Ατλαντικού. Μαζί με το Γερμανό συνάδελφό του, Καρλ Μπράουν, τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ Φυσικής το 1909. Στα 1929, ο βασιλιάς της Ιταλίας Βίκτωρ Εμμανουήλ Γ' του απένειμε τον τίτλο του μαρκήσιου. Στα 1930, εκλέχτηκε πρόεδρος της Ιταλικής Ακαδημίας. Την ίδια χρονιά, με δικό του χειρισμό από τη Γενεύη της Ελβετίας, άναψαν τα φώτα της έκθεσης ηλεκτρισμού στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας. Πέθανε τιμημένος στις 20 του Ιουλίου του 1937.

1740: Γεννιέται ο κόμης Ντονατιέν Αλφόνς Φρανσουά ντε Σαντ, περισσότερο γνωστός ως «μαρκήσιος ντε Σαντ». Γάλλος λογοτέχνης, ανέλυσε το δράμα του ελεύθερου ανθρώπου που επαναστατεί εναντίον του θεού και της κοινωνίας και περιέγραψε το συναίσθημα ικανοποίησης από τον βασανισμό αθώων (σαδισμός). Πέθανε στις 2 Δεκεμβρίου του 1814.

1904: Γεννιέται Τζόνι Βαϊσμίλερ, Αμερικανός ολυμπιονίκης της κολύμβησης και πρωταγωνιστής στις πρώτες ταινίες του Ταρζάν, την περίοδο 1932 - 48. Πέθανε στις 20 Ιανουαρίου 1984.

1966: Το αμερικανικό διαστημόπλοιο «Σερβέγιոր 1», πραγματοποιεί την πρώτη ομαλή προσελήνωση και αρχίζει να στέλνει στην Γη τις πρώτες φωτογραφίες από την επιφάνεια της Σελήνης.

1985: Η Ένωση Ευρωπαϊκών Ομοσπονδιών Ποδοσφαίρου (UEFA) ανακοινώνει τον αποκλεισμό των αγγλικών ποδοσφαιρικών ομάδων από τα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα,

καθώς συνεχίζονται οι εκδηλώσεις χουλιγκανισμού από οπαδούς τους στο εξωτερικό.

1987: Πεθαίνει ο Αντρέα Σεγκόβια, Ισπανός βιρτουόζος της κλασικής κιθάρας. Έδωσε αναρίθμητα κονσέρτα και διασκεύασε πολλά κομμάτια των Μπαχ και Χέντελ, αναδεικνύοντας την κιθάρα σε όργανο του σοβαρού κλασικού ρεπερτορίου.

2023: Σε ηλικία 85 χρόνων, πεθαίνει η δημοφιλής ηθοποιός θεάτρου και κινηματογράφου, Νόνικα Γαληνέα.